

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt IX. Respondetur ad argumenta quædam ex Prospero & Hieronymo
proponi solita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

544 DE CHRISTIANA LIBERTATE
centesimum decimum octauum. Quod autem adfe-
runt quidam, votum ratione obligationis suae esse le-
gem. Christi autem beneficio desuisse nos esse sub le-
ge: tale est quod ipsi quoque iuramento non leuem im-
porter iniuriam: vtrumque enim priuata cuiusdam le-
gis vim habet. Quid autem sit, hominem Christianum,
gratiaque beneficio liberum, non esse sub lege, supra
a nobis est explicatum.

CAPVT IX.

*Respondetur ad argumenta quaedam ex Prospero &
Hieronymo proponi solita.*

*Lib. 2. de vita
contemplat.
cap. ult.*

In Psal. 116.

Epist. 86.

AT Prosper, inquis, sic ieiunare suadet, vt non
nos ieiunandi necessitati subdamus. Quare sic
quoque & continentibus & pauperibus esse debemus, vt
nullam hic nobis iniciamus necessitatem, qua votis
factis liberi esse nequeamus. Sed quid hic Prosper obi-
icitur? qui si vouere non censuisset esse laudabile, non
adhibuisset ad Psalmi expositionem, vbi scriptum est,
Vota mea Domino reddam; illam Augustini senten-
tiam: Quisquis bene cogitat quid voueat Domino, &
quae vota reddat, seipsum voueat, seipsum reddat: hoc
debetur, hoc exigitur: imago Caesaris, reddatur Caesa-
ri; imago Dei, reddatur Deo. Neque hoc, credo, im-
probasset, quod certe Augustinus, cum commemo-
rasset, non improbauit, quod vouerant tum Christiani
quidam ieiunaturos sese per plurimos dies. Verum de
de pristinis non publicis communibusque Ecclesiae
ieiuniis Prosper loquitur, & illos maxime respicit,
quos docet in recipiendis peregrinis fratribus hospita-
litatem colere. Publica enim si spectentur ieiunia,
nemo ea solui debere, propter cuiusquam adue-
tum fratris existimet. Et quis etiam est spiritalium
fratrum, de quibus Prospero sermo est, qui cum
sciat

sciat auctoritate Ecclesiæ indictū ieiunium, & à fide-
 bus vniuersis obseruari solitum, postulet vt eius gratia
 ieiunium hospes intermittat, eius remissione delecta-
 tus; aut si soluere nolit, contristetur? Talibus quoque
 Christianis Catholicis, qui, siue non valeant, siue no-
 lint abstinere, omnia vsibus nostris concessa cum gra-
 tiarum actione percipiūt; negat eos qui studiosiūs ab-
 stinent, se debere præferre, ne fortè plus humilitatis,
 aliarumque virtutum habeant illi, vnde abstinentibus
 iure præferatur. An autem quisquam bonus Christia-
 nus, & humilis Catholicus censebitur, qui publica Ec-
 clesiæ ieiunia obseruare cum possit, nolit? Denique in
 fine capituli, quam velit intelligi abstinentiam, satis in-
 sinuat, cum meminit rigoris districtioris abstinentiæ,
 qua se nonnulli tum temporis Christiani mirè exer-
 cebant atque macerabant, præter communia publica-
 que ieiunia, alia quædam priuata deuotione assumen-
 tes. Hæc igitur peculiaria vtroque suscepta, & nulla
 communi lege indicta ieiunia, ea prudentia ac mo-
 deratione cupit obseruari, vt non charitas fraterna læ-
 datur: ab ijs videlicet præcipue, quibus ex proprio
 quodam munere conuenit hospitalitatem exercere;
 quam proinde indictis sibi ieiuniis impedite non de-
 beant, sed hoc potius ducere, vt charitati spiritualium
 fratrum seruiatur. Quod verò dicit Hieronymus, me-
 lius esse offerre quod non debes, quam reddere quod
 debeas: pro explicata sententia facit. Nam quod de-
 bet, ille reddit, qui id præstat, cuius faciendi necessita-
 tem, aliena tantum voluntas imposuit; velut qui diui-
 nis præceptis obtéperat. Hæc enim vt facere debeas,
 non à tua, sed à Dei profectum est voluntate, qui præ-
 cepit. Offerit verò ille quod nõ debet, qui cum posset
 amplecti nuptias, vltro ac lubens Domino suam con-
 secrat integritatē. Non enim vouere necesse fuit; cum
 hoc consilij sit, non præcepti. at posteaquam vouit,
 m quis

Lib. I. contra
 Iouinianum.

quis bona mente præditus, neget eum promissione sua obstrictum teneri? cum & scriptum sit; Vouere, & reddite: tantaque hoc posterius sub interminatione præceptum sit, vt subiungatur, Terribili & ei qui aufert spiritum principum, terribili apud Reges terre. Qui idcirco inultum abire non sit passurus, si quis vota reddere neglexerit: præsertim cum & apud homines magnam perfidiæ notam incurrat, non stare promissis. Vnde & fides, quæ iustitiæ est fundamentum, ex eo dicta putatur, quia fiat quod dictum est. Quin & voti quàm iurisiurandi maior ad obligandum vis esse iure existimatur, & grauior in violando turpitu- do: propterea quòd domino suo seruus in primis maximeque debeat fidem. Vnde & Salomon voti violationem nomine perfidiæ exaggerans, Quodcunque uoueris, inquit, redde; multoque melius est non uouere, quàm post votum promissa non soluere. displicet enim Deo stulta & infidelis promissio. Et Augustinus in Epistola quæ est ad Armentarium & Paulinam, Quia iam uouisti, inquit, quia te obstrinxisti, aliud tibi facere non licet. non talis eris si non feceris quod uouisti, qualis mansisses, si nihil tale uouisses; minor enim tunc esses, non peior: modò autem tanto, quod absit, miserior, si fidem Deo fregeris, quanto beator si persolueris. Sic ille. Reddendù ergo est omnino quod uouerimus. Neque enim similem aestimare fas est Deum nostrum falsis gentiù diis, de quibus scriptum est, in argumētum fictitiæ falsæque diuinitatis: Quod si quis uotum ijs uouerit, neque reddiderit, minimè id requirant. Omnino hoc requiret Deus noster, quod ignorare non potest sibi esse promissum. Cur enim alioqui damnationem incurrisse dicerentur uiduæ illæ, apud beatum Apostolum, iuniores, quòd nubere affectantes, primam fidem irritam fecissent, id est, uouissent (ait Augustinus) & non reddidissent? Nam

*Eclesiastes 5.
Vide etiam
Num. 30.
& Deut. 23.*

*Epist. 45. &
De bono u-
ditatu, cap. 9.
& Epist. 199.*

Baruch 6.

Apo-
elle,
Et sa-
Cuic-
dò co-
moni-
mel a-
castit-
aliqu-
stodit-
catur-
nis vi-
sitate-
vt iat-
liberi-
est; q-
allun-
cepit-
offici-
tiora-
causa-
cipio-
do; p-
dixit-
expe-
uerin-
tem-
dit: n-
licet-
set.
fior i-
dite-
tum-
nibu-
quæ-
Apo-

Apostoli (inquit Epiphanius) tradiderunt peccatum esse, post decretam virginitatem ad nuptias conuerti. Et sanctus Basilius de institutione monastica disserens, Cuique, inquit, ab initio quod vitæ genus cupiat (modo concessum) hoc inire ac optare licet, siue in matrimonio, seu cœlibem agere. Quando verò se Deo semel auctorauit per vitæ continentiam, ac perpetuam castitatem, hoc detrectare non licet, nec aliter quàm aliquod munus, aut hostiam Deo sacram sese illi custodire: ne reos sacrilegij nos Dominus accuset, si dicatum ei corpus, rursus rebus prophanis & communis vitæ ministerio sordidauerimus. Hæc ille de necessitate præstandi quod semel Deo promissum est. Sed ut iam faciendum sit quod Deo polliciti sumus, cum liberi prius essemus, à nostra id voluntate profectum est; qui felicissimam necessitatem vltò libenterq. ipsi assumpsimus, non ab alio impositam obedienter suscepimus. Ideoque hæc ipsa quæ vouemus, in eorum officiorum genere sunt, quæ dicit Augustinus esse gratiora, quòd cum liceret nobis non impendere, tamen causa dilectionis impendimus. Sed quamquam principio licebat non se totum Domino micipare vouendo; postea tamen resilire nefas esse, in eodem libro sic dixit Augustinus: Illis qui se non continent, utique expedit nubere; & quod licet, expedit, quæ autem uerint continentiam, nec licet, nec expedit. Porro autem discedere ab infideli coniuge, licet, sed non expedit: manere autem cum illo, si cohabitare consentit, & licet, & expedit: quia si non liceret, expedire non posset. Est eiusdem Augustini eadem de re sermo copiosior in Psalmum 75. ad versiculum: Vouete & redite. Quo loco cum fecisset commune quoddam votum Christianorum omnium de ijs rebus quæ omnibus in commune præcipiuntur: tum subiungit esse quadam alia vota propria singulorum. Alius enim,

*Lib. 2. contra
herese, heresi
Apostolicorn.*

*Cap. 14. lib.
De adulterinis
coniugijs.*

Cap. 15.

inquit, vouet Deo castitatem coniugalem, vt præter
 vxorem suam non nouerit aliam. sic & femina, vt præ-
 ter virum suum non nouerit alium. Alij etiam vouēt,
 etsi experti tale coniugium, vltra nihil tale pati, nihil
 tale concupiscere aut iustinare: & ipsi vouerunt ali-
 quid maius quàm illi. Alij virginitatem ipsam abin-
 eunte ætate vouent, vt nihil tale vel experiantur, quale
 illi experti sunt, & reliquerunt: & isti vouerunt pluri-
 mum. Alij vouent domum suam esse hospitalē om-
 nibus sanctis aduenientibus: magnum votum vouēt.
 Alius vouet relinquere omnia sua, distribuendo pau-
 peribus, & ire in communem vitam, in societate san-
 ctorum: magnum votum vouit. Quisque quod voue-
 re voluerit, voueat: illud attēdat, vt quod vouerit, red-
 dat. Vnusquisque Deo quod vouet, si respicit retror-
 sum, malum est. Nescio quæ castimonialis nubere vo-
 luit. Aliquid mali voluit? Mali planè. Quare? Quia
 iam vouerat Domino Deo suo. Quid enim dixit de
 talibus Apostolus Paulus? Habentes, inquit, damna-
 tionem, quia primam fidem irritam fecerunt: id est,
 vouerunt, & non reddiderunt. Nemo ergo positus in
 monasterio frater dicat: Recedo de monasterio: neque
 enim soli qui sunt in monasterio, peruenturi sunt ad
 regnum cælorum. Respondetur ei, Sed illi non voue-
 runt, tu vouisti, tu retro respexisti. Quæ autem res-
 pexit ad nuptias, non quia voluit nubere damnatur, sed
 quia iam antè recesserat, & fit vxor Loth, respiciendo
 retrorsum. Et concludens tandem: Non sitis, inquit,
 pigri qui potestis, quibus adspirat Deus apprehēdere
 gradus meliores: quia non ista ideo loquimur, vt non
 voueatis, sed vt voueatis & reddatis. Vouete, & red-
 dite Domino Deo vestro. Non dixi, Nolite vouere, sed
 vouete & reddite: vtrumque fac. Vnum fit ex profes-
 sione tua, alterum ex adiutorio Dei perficietur. Hacten-
 us Augustinus. Quem secutus Fulgentius, Hæc in-
 quit,

1. Tim. 5.

quit, illorum sunt qui nullam vouerūt continentiam Deo. Cæterùm quisquis seipsum castrauerit propter regnum cælorum, & in corde suo continentiam Deo vouerit, non solùm, si mortifero fornicationis crimine maculetur, verùm etiam, si aut vir uxorem accipere, aut mulier nubere voluerit, secūdum Apostoli sententiam, damnationem habebit, quia primam fidem irritam fecit. Hæc ille cap. 3. lib. De fide ad Petrum, Diui quoque Bernardi perspicua est hac in parte doctrina, in eo libello quem scripsit de præcepto & præcepti dispensatione. Quod est in voluntate suscipientis (inquit) non in potestate proponentis, volūtarium meritò dixerim, non necessarium. Attamē hoc ipsum quod dico voluntarium, si quis ex propria voluntate semel admiserit & promiserit, deinceps tenendum: profectò in necessarium sibi ipse conuertit, nec iam liberum habet dimittere, quod antè tamen non suscipere liberum habuit. Ideoque quod ex voluntate suscepit, ex necessitate iam tenendum est: quia omnino necesse est eum reddere vota, quæ distinxerunt labia sua. Cæterùm, Felix, vt quidam sanctorum ait, necessitas, quæ ad meliora compellit. Hæc Bernardus.

CAPVT X.

*Eos qui voueant, nullo se fraudare bono,
sed magno ditare.*

AT magno, inquiunt, bono se fraudat, qui sibi diuinitus concessam adimit libertatem? Iure quidem ac meritò quererentur, si esset aditus ad meliora præclusus: aut si quod accerferetur hoc pacto detrimentum profectus salutaris. Sed quid pati potest in bono opere detrimētū, qui summam perfectionis elegit? aut ad quæ meliora sibi præclusit aditum, qui optima probetur amplexus? Et cum in eo sita sit bonitas